

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Groep Onze Visserij
Rottenburgseweg 25
3541XD MIDDELHARNIS

**Directoraat-generaal Natuur
en Visserij**

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Ons kenmerk
DGNV / 26782763

Datum 10 mei 2023
Betreft Reactie op de brief van het initiatief 'Onze Visserij' aan de Koning

Geachte leden van de groep Onze Visserij,

Op 6 maart bezorgde u een brief aan Zijne Majesteit de Koning. In deze brief geeft u aan dat u zich zorgen maakt om de Nederlandse visserij. Zijne Majesteit heeft uw brief doorgeleid met het verzoek om te reageren. Mijn reactie treft u in deze brief aan.

Visserij is al eeuwenlang verbonden met Nederland. Niet alleen omdat vis een gezonde bron van eiwitten is, maar ook omdat de visserij onlosmakelijk deel uitmaakt van onze nationale cultuur en identiteit. De visserij is een deel van ons erfgoed, dat we moeten koesteren en beschermen.

Ik heb veel respect en waardering voor de vissers en hun gezinnen. Visser zijn is meer dan een beroep, het is een manier van leven waar bovendien hele gemeenschappen economisch afhankelijk van zijn. Ik heb ook veel begrip voor de uitdagingen waar vissers mee te maken hebben. De sector staat voor grote uitdagingen en veranderingen, die veel onzekerheid en zorgen met zich meebrengen. Denk aan de Brexit, de hoge brandstofprijzen, de stikstofproblematiek, de afname van de ruimte op zee door windparken en natuurgebieden, en de Europese voorstellen om natuurgebieden te sluiten voor bodemberoerende visserij.

Ik voer hierover geregeld gesprekken met vissers, onlangs nog in Lauwersoog met de garnalenvissers. Daar hoor ik onzekerheid over de toekomst en de vrees dat de visserijsector uit Nederland verdwijnt. De ontwikkelingen op de Noordzee gaan snel en voor alle belangen moet ruimte zijn en blijven. Nadrukkelijk óók voor onze visserij. Ik geloof in een gezonde, toekomstbestendige visserijvloot voor Nederland, maar die zal er anders gaan uitzien dan we kennen.

We moeten samen werken aan een transitie naar een kleinere en meer duurzame vloot, die in balans is met de natuur en het klimaat. Dat is geen makkelijke opgave, maar wel een noodzakelijke. Het vraagt om ondernemerschap, innovatie, visie en vakmanschap. Ik zet mij ervoor in om deze transitie vanuit de overheid maximaal te ondersteunen en bij te dragen aan toekomstperspectief voor de visserijsector. Daarbij werk ik nauw samen met alle betrokken partijen, inclusief natuurorganisaties. Ook de Visie Voedsel uit de Noordzee en grote wateren die ik in het najaar verwacht af te ronden zal een belangrijke rol spelen in het schetsen

van toekomstperspectief voor de sector. Voorop staat dat in Nederland ruimte moet blijven voor een economisch rendabele en duurzame visserij die in balans opereert met natuur.

U geeft in uw brief een aantal specifieke zorgpunten aan. In deze brief zal ik, mede namens de minister voor Natuur en Stikstof, daarop ingaan.

Bestaand gebruik

De discussie over de vraag of de garnalenvisserij bestaand gebruik is speelt al meerdere jaren. U geeft aan dat de garnalenvisserij al decennialang bestaat en daarmee kan worden aangetoond dat het een bestaande activiteit betreft met daarom ook bestaande rechten binnen de beschermde natuurgebieden. Echter, de garnalenvisserij wijzigt onder andere in omvang en beschikbaar visgebied steeds en wordt daarom al jarenlang consistent aangemerkt als een activiteit waarvoor steeds opnieuw een beoordeling op de effecten op de beschermde natuur moet plaatsvinden. De garnalenvisserij wordt dus al geruime tijd niet als bestaand gebruik aangemerkt. Vorig jaar is de discussie over bestaand gebruik opnieuw gevoerd in de context van de in te dienen aanvragen voor een natuurvergunning. Naar aanleiding van deze gesprekken heb ik, na afstemming met de vertegenwoordigers van de garnalensector, de Landsadvocaat om advies gevraagd. Afgelopen najaar heeft de minister voor Natuur en Stikstof dit advies ontvangen met de conclusie dat de Landsadvocaat adviseert de garnalenvisserij niet als 'bestaand gebruik' aan te merken. Het kabinet heeft dit advies overgenomen.

Stikstof

De garnalensector zal voor haar nieuw aan te vragen natuurvergunningen ditmaal ook een stikstoftoets moeten doorlopen. Elke vergunningaanvraag moet voorzien worden van een stikstofberekening. Daarmee maakt een visser inzichtelijk wat de depositie van de emissies van zijn schip is op de beschermde natuur. De uitkomsten van die berekeningen zijn per visser verschillend, afhankelijk van het specifieke vaartuig en de vislocaties die aangevraagd worden. De inzet van een katalysator op een schip zorgt er voor dat er meer visuren en vaaruren vergunbaar zullen zijn dan zonder die inzet. De katalysator zorgt immers voor minder emissies en daarmee ook voor minder of geen depositie op de beschermde natuurwaarden. Installatie van een katalysator is niet verplicht: het is aan de visser zelf om die keuze nu of later in de tijd te maken, dan wel helemaal af te zien van de aanschaf ervan.

Vrije visserijruimte

U maakt zich zorgen over de beperking van de vrije visserijruimte en herbestemming voor andere functies als energie en natuur.

We moeten blijven zorgen voor een balans tussen economie en natuur. Maar ik blijf mij inzetten opdat er voldoende ruimte is voor de visserij. Ik begrijp dat het door de Europese Commissie gepubliceerde pakket mededelingen met visserijmaatregelen, waaronder het EU Actieplan voor bescherming en herstel van mariene ecosystemen voor een duurzame en veerkrachtige visserij, en de mogelijke gevolgen hiervan voor onrust in de sector zorgt. Met name op het punt van de bodemberoerende visserij. Het kabinet is op 6 april met een standpunt

gekomen en is daarin zeer kritisch over het voorstel van de Commissie voor een algemeen verbod op bodemberoerende visserij in alle beschermde gebieden op zee vanaf 2023. Een verbod heeft grote gevolgen voor de Nederlandse visserijvloot, terwijl een gedegen inzichtelijke onderbouwing voor deze maatregel ontbreekt. Daarnaast ontbreekt een sociaal economische impact analyse van deze maatregel in het bijzonder op de kustgemeenschappen in de EU.

Ik kan op dit moment nog niet vooruitlopen op welke wijze het actieplan zal leiden tot mogelijke wijzigingen in de Nederlandse wet- en regelgeving. De komende periode zal ik over het actieplan in gesprek blijven met andere lidstaten en de Europese Commissie.

Ondersteuning vanuit het ministerie van LNV

Afgelopen jaar is gewerkt aan het vormgeven van het Visserij Innovatie Netwerk (VIN). In het VIN nemen ondernemers in de visserij en onderzoekers deel met ideeën voor de toekomst van de visserij en voedselvoorziening. In vier themagroepen ontwikkelen zij gezamenlijk innovatieve ideeën. Deze richten zich op de kottet met minimale uitstoot aan brandstof en schadelijke stoffen, vistechnieken met minder bodemberoering en bijvangst, medegebruik in windparken en nieuw ondernemerschap. Het VIN doet voorstellen aan LNV, die benut kunnen worden bij het opstellen van regelingen om innovaties te ondersteunen.

Om te komen tot een kleinere visserijsector die de transitie aan kan gaan naar een meer duurzame visserij is in 2022 een saneringsregeling in het kader van de Brexit Adjustment Reserve opengesteld. Daarmee is ondernemers die direct werden geraakt door de gevolgen van de Brexit de mogelijkheid geboden om een andere toekomst te kiezen dan de visserij. Daarnaast heeft LNV vorig jaar de subsidiemodule Innovatieprestatiecontracten duurzame visserij (IPC) opengesteld om innovatieprojecten in de visserij te ondersteunen.

De volgende regelingen zijn opengesteld:

- Overbruggingsregeling: het doel van deze regeling is om de periode tot uitkering van de saneringssubsidie of in aanmerking te komen voor verdere innovatiesubsidies voor visserijbedrijven te overbruggen door hen een kleine steun in de rug te geven. Deze regeling is op 27 maart jl opengesteld.
- BAR-liquiditeitsregeling: het doel van deze regeling is het steunen van ondernemers die inkomensverlies hebben geleden als direct gevolg van de quota reducties die voortvloeien uit de Handelsovereenkomst met het VK na de Brexit. Deze regeling is op 13 april jl. opengesteld.
- BAR-stilligregeling: Doel van deze regeling is het verlenen van steun voor het stilliggen als direct gevolg van de Brexit. Deze regeling is op 13 april jl opengesteld.

Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan een subsidieregeling ter verbetering van de energie-efficiëntie. Het doel van deze regeling is investeringen te subsidiëren die de energieefficiëntie verhogen en dus leiden tot brandstofbesparing. Met deze en nog andere te volgen regelingen hoop ik ondernemers te ondersteunen in hun bedrijfsvoering en in de omschakeling naar een duurzaam toekomstperspectief.

Voedselvisie

Voedsel uit de Noordzee en grote wateren vormt een bron van eiwitten die bij kan dragen aan de voedselvoorziening. Waar het gaat om voedselwinning uit met name de Noordzee is dit gezien de vele ontwikkelingen niet langer vanzelfsprekend. Gezien de Europese Green Deal en de Farm2Fork-strategie en veranderende geopolitieke verhoudingen vind ik het belangrijk dat we ons inzetten om deze voedselwinning voor de lange termijn te borgen. De visserij speelt daarbij een belangrijke rol. De sector loopt echter aan tegen grenzen van natuur, klimaat en ruimte en wil duidelijkheid over haar rol in de toekomst. In de visie wil ik vissers een toekomstperspectief bieden met het oog op de transformatie van de visserijvloot. In dit traject worden gesprekken gevoerd met de vissers en andere stakeholders die betrokken zijn bij de Noordzee om hun input mee te nemen. Deze visie wordt in het derde kwartaal van 2023 afgerond.

Ons kenmerk
DGNV / 26782763

Tot slot

Ik zie een toekomst voor een meer duurzame, economisch rendabele visserijvloot die weliswaar kleiner in omvang zal zijn, maar er wel voor zorgt dat onze visserijgemeenschappen levend zijn en de keten is toegerust op een toekomstbestendige vloot. Een sector die bijdraagt aan een duurzame voedselvoorziening. Dit maakt dat we nu moeten inzetten op een verandering. Dat is geen eenvoudige weg, maar wel de enige begaanbare weg. Dit zal ik samen met de sector doen en de sector hierin ook ondersteunen.

Piet Adema
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit